

ಚಂದ್ರಿಕಾ ಸೋನಿ

ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ (Environmental Studies) ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ-ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದಿ ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಅದೇ ಮೊದಲ ಸಲ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ, ಭಾಷೆಯ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ನನ್ನನ್ನು ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡು ಮಾಡಿದರೆ, ಕೆಲವು ಬಾರಿ, ಬೋಧನೆಗೆ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ತೋರಿಸಿ ನನಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದಂಥ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಬೋಧನೆಗೆ ನನಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಎಂದು ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಹಿಂದಿಯ 'ಮೈತ್ರಿ ಬಾಘ್' ಪಾಠ ಶುರು ಮಾಡಿದೆ. ಇದು ನನಗೊಂದು ದಾರಿ ತೋರಿಸಿತು. ಆ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಮಾವ ಒಂದು ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಮೈತ್ರಿ ಬಾಘ್

1. माकड़नीय विगल

20.11.2020

1) पिता जी अपनी ही मेरी सुझाव कुशाला में भी मैं आप मेरी पकड़ की नोकर
कुल कुल किये हैं कसबिल सच्यो (मि) से धन्यवाद

2) मैं कसबिल मेरी ठीक हूँ आशा करता हूँ कि आप भी ठीक होगे।
और आप और मैं परिकर और घर मे राते भी अब भु भी ठीक कसबा रहे।
और आपने मेरी कहुँ कुल बीया कसबिल में आप की बहुत - बहुत
मनलगा शीम
मिरी की कसबिल

धन्यवाद

आफ़रणीय - मामी जी नाम - शिलोक
ग्राम - मोहली
बिना - बमहरी

बहुश रहो मामी जी
आप कैसे हो मेर
मामा ~~कैसे कैसे~~ कैसे
हैं। मैं अज्ञा करता हूँ कि घर में ठीक रहे
उ खाली पीने का थरान ~~बन~~ बन
बानी, बाना दाही कैसे हैं।" ममी, पापा
मन ह तो कि ठीक हैं। लेकिन देवता की
कु मन है हमर घर कब आइ हमन हैं
तेर माँब ए सब के मतर म अंघो
बहब ठीकम मामा घर आबो

बहुश रहो ग्राम मोहली
तेर माँब। शिलोक

CS Scanned with CamScanner

ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಾಠವನ್ನು ಓದಿದ ಬಳಿಕ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ, ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕೆಲವು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಬಳಿಕ ಈ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ರವಾನಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದ್ದಿತು.

ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ರವಾನಿಸಬೇಕಾದರೆ, ವಿಳಾಸ ಬರೆದಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಪತ್ರವನ್ನು ಅಂಚೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗಳು ಎದುರಾದವು. ಪರಿಸರ ಕಲಕೆಯಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರವು ತುಂಬಾ ಗೊಂದಲದಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಆ ಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಯಾರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಪತ್ರವನ್ನು ಅಂಚೆಗೆ ಹಾಕಿದ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅಥವಾ ಪತ್ರ ತಲುಪಿದ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೋ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳು ನೆರವಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದೇ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಿನದಾಗಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನನಗೆ, 'ಏಕಲವ್ಯ' ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ ಖಾತ್ (Khat) ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ನೆನಪಾಯಿತು. ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ತನ್ನ ಅಜ್ಜನಿಗೆ (ಅಜೂಬಾ) ಅಪೂರ್ವ ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿ ಬರೆದ ಸುಂದರವಾದ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳ ಪುಸ್ತಕವದು. ಅಪೂರ್ವ ತನ್ನ ಅಜ್ಜನ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನದಂದು ಶುಭಾಶಯ ಕೋರಲೆಂದು ಈ ಕತೆ ಬರೆದಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಪ್ರತಿವು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಜ್ಜನಿಗೆ ತಲುಪಬೇಕು ಎಂದು ಅವಳು ಬಯಸಿದ್ದಳು. ಲಕೋಟಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಎರಡು ಪುಟ್ಟ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ನಗುಮುಖದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅವಳು ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಒಳಗೆ, ಹೂ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿದ್ದಳು.

ವಹಿಸಿತು, ಇನ್ನೊಂದು ಮಗು ಅಪೂರ್ವ ಪತ್ರವಾಯಿತು. ಇತರ ಆರು ಮಕ್ಕಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ರವಾನೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಇತರ ಅಂಚೆಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಗಳಾದರು. ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು ಅಂಚೆವಾಲಾನ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಅಂಚೆಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಂಚೆ ಚೀಟಿ ಹಚ್ಚುವ ವಿವಿಧ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಾದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಸೈಕಲ್ ಮತ್ತು ರೈಲಿನ ಬೋದಿಗಳಾದರು. ಹೀಗೆ, ಕನಿಷ್ಠ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ತರಗತಿಯೇ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿತು. ಇನ್ನುಳಿದ ಮಕ್ಕಳು ಇಡೀ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಖುಷಿಪಟ್ಟರು.

ಅಂಚೆಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಿನ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರವು ಹೇಗೆ ಬೆದರಿ ಕೂರುತ್ತದೆ, ಇತರ ಪತ್ರಗಳ ಹಿಂದೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಅವಿತಿರುತ್ತದೆ, ರೈಲಿನ ಸದ್ದಿಗೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳುತ್ತದೆ, ಪಾಸ್ಟಲ್ ಜತೆ ಹೇಗೆ ಸ್ನೇಹ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತದೆ, ನಾಗಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಪತ್ರವು ದೊಡ್ಡ ಅಂಚೆಕಟ್ಟುಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಹೇಗೆ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಅಂಚೆಚೀಟಿ ಹಚ್ಚುವಾಗ ಹೇಗೆ ಕಣ್ಣನ್ನು ಜಿಗಿಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚುತ್ತದೆ? ಹೀಗೆ, ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರತಿ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಉತ್ತಮ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದರು, ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ರವಾನೆ ಮತ್ತು ಬಟವಾಡೆಯ ಇಡೀ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ, ಶಾಲೆಯ ಬೆಳಗಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲು ನಾವು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆವು. ಇದರಿಂದ ಇತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನರಂಜನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಅಂಚೆ ವಿಲೇವಾರಿಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲೂ ನೆರವಾಗಲ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮದಿಂದ ಈ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾದರು. ಮುಂದಿನ ಬುಧವಾರದ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು ಎಂದು ನಿಗದಿಯಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ, ಕಲಿಕೆಯ ಒಂದು ವಿಷಯವು ಹಿಂದಿ ಪಾರದಿಂದ ತನ್ನ ಪಯಣವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಕಲಿಕೆಯತ್ತ ತಿರುವು ಪಡೆದು, ಬಳಿಕ ಬೆಳಗಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆವರೆಗೆ ಸಾಗಬಂದಿತು. ಇಡೀ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ ಕೆಲವು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಲಿತೆವು. ತಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಬರೆದ ಕೆಲವು ಪತ್ರಗಳಂತೂ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಅಂತಹ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಪೋಷಕರಿಗೆ ನಾವು ಕಳುಹಿಸಿದೆವು. ಅವರಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ಚಂದ್ರಿಕಾ ಸೋನಿ ಅವರು ಧರ್ಮ ತರಿಯಲ್ಲಿನ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಕಲಿಸುವುದು, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಕೌಶಲಾಧಾರಿತ ಬೋಧನೆಯ ವಾತಾವರಣ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ಅವರ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಗಳು. ಚಂದ್ರಿಕಾ ಸೋನಿ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ chandrika.soni@azimpremjiifoundation.org

ಅನುವಾದ: ರೋಹಿಣಿ ಮುಂಡಾಜೆ | ಪರಿಶೀಲನೆ: ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಮಂಡಕೋಲು